

начала 90-х годов прошлого века, итогом которого стало провозглашение государственной независимости Украины.

Ключевые слова: Рух, «Просвіта», Народний дом, університет «Просвіты», народоведення, бібліотека, етнопедагогіка, лектура, культура, культурологія.

**CULTURAL ASPECT OF THE NATIONAL LIBERATION MOVEMENT
OF THE END 80'S EARLY 90-IES OF THE XX CENTURY IN THE RIVNE REGION**

Kondratchuk Victoria, 3-year student of the department of culturology and museology
of Rivne State University of the Humanities, Rivne

The article is devoted to the study and the value of cultural processes in the activity of public organizations of Rivne region and their contribution to the national liberation movement of the end 80's early 90-ies of the last century, result of which was proclamation of independence of Ukraine.

Key words: Movement, Prosvita, The People's House, University of «Prosvita», ethnology, library, ethnopedagogy, lecture, culture, Culturology.

UDC (477)(063.5)

**CULTURAL ASPECT OF THE NATIONAL LIBERATION MOVEMENT OF THE
END 80'S EARLY 90-IES OF THE XX CENTURY IN THE RIVNE REGION**

Kondratchuk Viktoriya, 3-year student of the department of culturology and museology
of Rivne State University of the Humanities, Rivne

The aim of this paper is to proving of the fact that it is the cultural aspect became the driving force of the national liberation movement that historical period, that the revival of the spiritual sphere was the main unifying factor Ukrainian in their struggle for national liberation.

Research Methodology. Five major publications on the subject have been reviewed. Unfortunately, until now not appeared a full scientific study on the elucidation cultural processes in the Rivne NGOs and their contribution to the national liberation movement of the late 80's and early 90's. Some publicistic articles and monographs only partially touch of this theme without systematization and analysis problems. These include compilation publicist articles by Boris Stepanishin «Fourth Ukraine renaissance» and the monograph Ivan Demjanjuk «We will raise the flag above».

Results. The national liberation movement of the late 80's and early 90's in Rivne region was full of culturological content and became a powerful factor in the national revival of the region. Beginning in 1991 to present time, when transformed network of cultural and educational institutions deploy modern cultural and art processes, the festival movements carried their attempts to of theoretical understanding and develop ways and measures for its further improvement. Unfortunately, the format of the article does not give us the opportunity to analyze wider range of blossoming of all spheres of culture and spirituality in Rivne historical period becoming of statehood in Ukraine. However, exploring the periodicals of that time by working with archives, studying the works devoted to this topic, we conclude that culturology has been not just component of the national liberation movement in the Rivne region in the late 80's early 90-ies of the twentieth century, and became the basis for spiritual revival edge.

Novelty. Our article is the first attempt to understand the diverse culturological aspect is to demonstrate a wide range activity of public organizations edge scientific and justify the role and importance Culturology is that period of our history.

The practical significance. This article will not only allow researchers but also the general public to understand the deep a revolutionary process late 80's and early 90's of the 20th century and understand the important role culturelogical aspects of the then public organizations.

Key words: Movement, Prosvita, The People's House, University of «Prosvita», ethnology, library, ethnopedagogy, lecture, culture, Culturology.

Надійшла до редакції 12.11.2016 р.

УДК 008+316.7

ЦІННІСНА ПРИРОДА СОЦІОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Бойко Людмила Павлівна, кандидат педагогічних наук, професор,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ
aspirantura-knukim@ukr.net

З'ясовано сутність ціннісної природи соціокультурного простору, наведено зміст ключових понять, наголошено, що уявлення про цінності є різними в різних людей, соціальних спільнот; вони змінюються зі зміною поколінь та епох, і залежать від внутрішніх обставин, пов'язаних із розвитком кожної людини, і зовнішніх, зумовлених природним і соціальним середовищем, часом, в якому живе людина. Звернено увагу, що в процесі соціокультурної динаміки культури змінюється форма вираження цінностей, історичним виміром яких є їхній універсальний характер.

Ключові слова: культура, цінність, соціокультурний простір, національно-етнічна спільність.

Постановка проблеми. У міру наростання протиріч сучасної дійсності, обумовлених принциповими розбіжностями в світогляді, картинах світу, системах цінностей різних типів культур і настанов у питаннях моралі, права, взаємодій особистості і суспільства, а також нестримним прагненням до об'єднання/глобалізації, виникає необхідність органічної взаємодії традицій з новаціями, що погоджує колективний, історичний досвід й актуальність в гармонізований синтез, який виключає різні протиріччя. Це ставить перед людиною питання ставлення до цінностей, вибору життєвих настанов та проблему співвідношення попередніх і нових цінностей.

Цінності як вид духовної діяльності виконують важливі функції в суспільному житті та культурі. Постаючи певною системною цілісністю, вони мають свій світоглядно-смысловий зміст і детермінуються загальним соціокультурним контекстом, в якому виникає ціннісне значення. Незважаючи на те, що проблема цінностей у контексті соціокультурного розвитку суспільства тривалий час активно розглядалася різними науковцями, на сьогодні вона не втратила актуальності.

Сплеск в останні десятиліття дослідницької уваги до різних аспектів соціокультурного простору і особливо національного й інонаціонального, обумовлений низкою причин. Глобалізація та загальне зростання особистісної самосвідомості викликали інтерес до всього самотнього й етнічна своєрідність почала сприйматися як безумовна цінність. Події кінця 1980-1990-х рр. також стали одним із чинників актуалізації необхідності дослідження феноменів, що дають змогу зрозуміти підстави диференційованості й інтегрованості народів за тими чи іншими ознаками. Однією з таких ознак є культура нації, етносу як сукупність цінностей, вірувань, традицій і звичаїв, якими керується більшість членів цієї спільності. Націю, етнос характеризують нематеріальні цінності, яким поки що не знайдено кращого визначення, ніж «духовні», приналежні до сфери культури в широкому її розумінні. Різноманітність етнічних традицій, обрядів, звичаїв, свят, кодексів, символів окреслюють її, нації, загальнолюдські цінності та історичний досвід народу.

Останні дослідження та публікації. Загальні і часткові проблеми теорії цінностей, починаючи з другої пол. ХХ ст. піднімаються в дослідженнях Г.Вишлецова, В.Тугарінова [4; 16] та ін., які працювали в межах аксіології, естетики й етики. У теорії культури Л.Архангельським [1] та ін. досліджуються проблеми світогляду і духовної діяльності при розгляді процесів виробництва, відтворення, поширення та засвоєння духовних цінностей. Слід також виокремити монографічні дослідження М. Кагана [8] та ін., які розширили уявлення про суть і динаміку цінностей культури. У працях Б.Попова піднімаються питання етносу, нації, національної культури, етнонаціональних орієнтацій українського народу [10; 11], культурологічний контекст етногенезу вивчається М.Степиком [14]), етнонаціональні традиції й інновації – В.Ігнатюк [7]. Таким чином, можна констатувати, що дана проблематика має тривалу історію вивчення. Однак залишається недостатньо проаналізованим питання про ціннісну природу соціокультурного простору, що й обумовлює мету даної статті.

Виклад матеріалу дослідження. Уявлення людей про важливі для них речі розкриваються в поняттях «цінність», «благо», «добро», «щастя». Не випадково, згідно із схоластичною філософією Середньовіччя абсолютною цінністю володіє духовна Божественна дійсність, яка і є Благо, Добро, Краса, Істина. Зміст цих понять пов'язаний з потребами та інтересами людей, їхньою цілеспрямованою діяльністю із задоволення своїх потреб, реалізації інтересів. Так, цінність – це щось істотне, значуще для людини (чи соціальної спільності) в предметному або ідеальному світі для задоволення потреб людей. Благо – майже синонім «цінності», те, до чого прагне людина. Відмінність блага від цінностей полягає в тому, що благо для себе визначає лише сама людина, а цінність того чи іншого явища не завжди усвідомлюється людиною як благо для себе. Добро – морально-оцінювальна категорія, що відображає оцінки вчинків людей з точки зору соціального значення дій людей для їхнього спільного життя, містить приписи про збереження вже досягнутих позитивних результатів у попередньому суспільному розвитку і подолання негативних наслідків соціальних дій, а також визначає цілі подальшого прогресу. Нарешті, категорія «щастя» відображає стан моральної свідомості, це чуттєво-емоційна форма ідеалу, або ідеального образу мети діяльності, створюваного в індивідуальній або суспільній свідомості до початку діяльності.

Уявлення про цінності є різними в різних людей, соціальних спільнот, вони змінюються зі зміною поколінь і епох, залежать від багатьох обставин – внутрішніх, пов'язаних із розвитком кожної людини, і зовнішніх, зумовлених природним і соціальним середовищем, часом, в якому живе людина. Однак є так звані «вічні цінності», вищою серед яких є людське життя. До речі, слід зазначити, що визнання людського життя найвищою цінністю становить суть гуманізму, що являє собою атрибут кожної передової теорії.

На думку представника Баденської школи неокантіанства В. Віндебанда, цінність – не реальність, а ідеал, носій якого – трансцендентальний суб'єкт – «нормальна свідомість» [17; 34-35]. Однак ціннісні настанови є компонентом не лише свідомості, а й поведінки, адже, пізнаючи навколишній світ, наповнюючи його смыслом, людина надає йому щоразу нового, ціннісного виміру.

Сучасний дослідник І.Докучаєв вважає, що цінність існує в соціальній або індивідуальній свідомості, вона духовна, але при цьому гранично конкретна, тобто мимовільна і її можна порівняти у своїй конкретності з буттям конкретної матеріальної речі або соціальної ідеї [5; 116]. Тобто сам по собі природний світ не має жодної цінності, а набуває її в процесі формування до нього людського ставлення.

Інший представник неокантіанства Г.Ріккерт переконаний, що життя саме по собі не має цінності, але набуває цінність через культуру. Життя може бути лише засобом і цінність його залежить від цінності цілей, яким вона слугує [13; 55]. Дослідник трактує культуру через цінність, розуміючи культуру як «сукупність об'єктів,

пов'язаних із загальнозначущими цінностями і жаданих заради цих цінностей» [12; 53]. У свою чергу А. Дж. Тойнбі, розглядаючи проблеми цінностей, досліджує духовний світ особистості через взаємодію з суспільством. «Цінності, – на думку філософа, – і перш за все духовні цінності, зосереджені в людях» [15; 552]. Крім духовних він виокремлює також соціальні, моральні, естетичні, інтелектуальні цінності. Отже, цінності є частиною культури, яка теж є цінністю, оскільки володіє системою духовних, моральних й естетичних ідеалів.

З цінностями пов'язують і соціально-гуманітарне пізнання. Так, М.Вебер тлумачить цінність як настанову тієї чи іншої історичної епохи, як властивий епосі напрям інтересу. Поняття «культура» конкретного народу і епохи, поняття «християнство» та інші утворення в якості понять історичного дослідження об'єкта, на думку вченого, суть індивідуальні ціннісні поняття, тобто утворені з допомогою співвідношення з ціннісними ідеями [2; 46]. І, дійсно, в об'єктах культури закладені цінності, і якщо від об'єкта культури відняти цінність, він стане частиною простої природи. Саме цінності перетворюють частини дійсності в об'єкти культури і виокремлюють тим самим їх з природи. Відтак про цінності не можна говорити, що вони існують або не існують. Можна сказати, що вони є значущими або не мають значущості.

Загальнолюдські цінності припускають, перш за все, осмислення єдності людського роду. Це те, незламне, що поєднує людей, незалежно від їх приналежності до певної нації, етносу, раси, рівня статку та культурного розвитку тощо. Загальнолюдські цінності завжди були і будуть безумовною необхідністю в житті людини. Серед них – сократівська триєдність Істини, Добра і Краси – абсолюти, що відображають надбання всього людського роду, і припускають збереження сукупного, духовного досвіду.

Людське життя одночасно є і об'єктивною соціальною цінністю, тому що людина з самого початку свого життя є членом будь-якої соціальної спільності, пов'язана з нею своїм життям і діяльністю і сама ця спільність – результат життєдіяльності і взаємодії людей. Однак у межах цієї спільності зберігаються відмінності між людьми, спочатку природні: життєві сили і здібності, статеві, а потім і соціальні: за місцем у системі суспільного поділу праці, ролі в суспільному виробництві, у створенні та розподілі суспільного багатства, що породжує відмінності в можливостях задовольняти свої потреби і різні інтереси як вираження взаємозв'язку внутрішніх (життєві сили людини) і зовнішніх (матеріальні) умов людського життя. Ця обставина, а також те, що об'єднання людей у спільність породжує загальні для всіх потреби й інтереси та загальну систему цінностей – соціальну, породжує необхідність соціальної регуляції ціннісних орієнтацій і соціальної поведінки людей в інтересах збереження їхньої соціальної єдності, самої соціальної спільності.

Система соціальних цінностей – це, по-перше, люди, людське життя як найвищі цінності в єдності життєвих сил і здібностей, соціально значущої діяльності. По-друге, предметний і ідеальний світ, створений поколіннями людей, – матеріальна і духовна культура. По-третє, суспільний зв'язок між людьми, всі форми суспільних відносин, система самоорганізації людей у соціальну цілісну систему і суспільні інститути, що становлять цю систему і забезпечують соціальну регуляцію (в епоху цивілізації – держава та інші соціальні інститути). І, по-четверте, національно-етнічні спільності. Відповідно, можна говорити про людські цінності, матеріальні і духовні, етнічні цінності.

Цінності, будучи осмисленими, зрозумілими та прийнятими особистістю чинниками життя, стоять вище інших життєво необхідних природних потреб. Будь-який етнос у всій його історії супроводжують духовні, тобто такі, які виходять за межі задоволення суто біологічних потреб, початки, формування яких є тривалим процесом відбору і збереження життєздатних норм і настанов, які забезпечують існування і функціонування самого суспільства. Цінності, будучи духовним началом етносу, відіграють визначальну роль у системі культури.

Зрозуміло, що в роздумах про наявність і співвідношення етнічних та універсальних загальнолюдських цінностей, може йтися лише про діалектично єдиний процес побутування тих й інших. Універсальні загальнолюдські цінності виступають елементом й одночасно основою ідей, навколо яких об'єднується той чи інший етнос. В цьому відношенні етнічні цінності є частиною загальнолюдських цінностей. Етнічні цінності виростають із соціокультурного середовища етносу. Ціннісне ставлення до світу, його ціннісне осмислення відбувається в певному етнокультурному середовищі, яке має свій власний ціннісний зміст і свою ієрархію цінностей [18; 55]. «Світ культури включає цінність (цінності мають духовний онтологічний статус) в своє буття, оскільки духовна сторона культури народжується разом з нею. Тим часом носієм етнічних цінностей завжди виступає людина, представник конкретного етносу, отже, вони суб'єктивні» [18; 55]. Етнічні цінності, виражені у фольклорі, мові, звичаях, традиціях, народних промислах тощо, виявляються в символах, знаках і явищах, які є значущими для певної етнічної спільності, – це відкрита система, тобто система, що знаходиться в постійній взаємодії з навколишнім середовищем (іншими системами), обмінюючись з нею речовиною, енергією, інформацією, система, в якій відбуваються процеси самоорганізації.

У процесі свого формування національно-етнічна спільність змушена певним чином відображати навколишню дійсність, одночасно освоюючи її крізь певну призму норм і настанов. Якщо на ранніх етапах це відображення має стихійно-емпіричний, буденно-емоційний характер, то з розвитком міжнаціональних, економічних, соціальних, культурних відносин ці відображення навколишньої дійсності тим чи іншим народом набувають більш складного характеру і при цьому одна культура нашаровується на іншу, взаємопроникаючи одна в одну. Складна, взаємозалежна і взаємообумовлена сукупність матеріальних і духовних цінностей, емоційних і раціональних елементів культури якраз і відображає специфіку світосприйняття тієї чи іншої нації, тобто той ідейно-поведінковий стереотип, який відрізняє одну націю від іншої.

У своїй сукупності матеріальні і духовні етнічні цінності вплетені в людську свідомість дуже глибоко, і імпульс, який ними викликаний, буває дуже складним. Це явище пояснюється тим, що основою національно-

етнічних цінностей є певний набір предметів, символів або ідей, які в свідомості кожного носія цієї культури пов'язані з інтенсивно забарвленою гамою почуттів або емоцій цього народу. Поява у свідомості будь-якого з цих предметів, символів або ідей «збурює» всю пов'язану з ним гаму почуттів, що, в свою чергу, є імпульсом до подальшої стандартної дії. Ця єдність, що складається з відносини «предмет – дія», є соціальною пам'яттю або соціальним архетипом [3; 101]. Ціннісна структура будь-якої особистості занурена в її соціальну пам'ять. Національно-етнічні цінності і ціннісна свідомість етносу, нації, яка формується на їх основі, – явище наскрізне, що проходить крізь століття і багато в чому визначає ставлення цих народів до реальності дійсності минулого і сьогодення, до виникаючих проблем, як зовнішніх, так і внутрішніх, а також до методів їхнього вирішення і проєкції на майбутнє [3; 102].

Але сучасна культура є більш інформативною, ніж будь-яка попередня. Нині спостерігається криза цінностей культури, пов'язана з руйнуванням застарілих духовних цінностей, вироблених ще в епоху Відродження. Сучасний світ змушує людей постійно ставити перед собою питання про зв'язки культурних, політичних і соціальних структур і цінностей. Нова система цінностей, яка насильно впроваджується з усіх боків в національно-етнічну культуру, зрушує систему традиційних зв'язків і зачіпає найпотаємніші її основи. Як наслідок, з одного боку, відбувається актуалізація традиціоналістських тенденцій, з іншого, як наслідок інформатизації та Інтернет-комунікації, виникає користувач з новою шкалою цінностей, який втрачає свою культурну своєрідність. Людство переживає черговий перехідний етап якісної трансформації. Але тільки збереження історично сформованих національних цінностей, забезпечення наступності обумовлює рівень свідомості і забезпечує подальший розвиток етносу.

Висновки. Вищевикладене дає підстави стверджувати, що цінність характеризує людський вимір суспільної свідомості, оскільки безпосередньо пов'язана з особистістю, її внутрішнім світом. Цінності формуються в результаті усвідомлення суб'єктом своїх потреб у співвідношенні з можливостями їхнього задоволення, в результаті ціннісного ставлення. Цінності – це міра ставлення людей до тих чи інших явищ, предметів і процесів, критерій їх оцінювання. Вони проявляються в різних формах емоційних переживань, висловлюваннях, судженнях про світ, врешті решт, саме вони визначають поведінку як окремих індивідів, так і функціонування цілих суспільних груп, саме вони є основою суспільної думки. Культурні цінності являють культурно-історичну спадщину певної епохи, втілену в ідеалах, традиціях, менталітеті, і забезпечують збереження пам'яті минулого і трансляцію в часі і просторі багатоаспектної інформації. У процесі соціокультурної динаміки культури змінюється не зміст, а форма вираження цінностей, історичним виміром яких є їхній універсальний характер.

Список використаної літератури

1. *Архангельский Л. М.* Ценностные ориентации и нравственное развитие личности / Л. М. Архангельский. – М. : Знание, 1978. – 221 с.
2. *Вебер М.* Критические исследования в области логики наук о культуре / М. Вебер // Избр. произвед. – М. : Прогресс, 1990. – С. 416–494.
3. Вильданов Х. С. Национальные ценности: их сущность и особенности / Вильданов Х. С., Файзуллин Ф. С. // Социогуманитарная ситуация в России в свете глобализационных процессов : материалы Междунар. науч. конф., Москва, 2–4 октября 2008 г. / под общ. ред. Панковой Л. Н. – М. : МАКС Пресс, 2008. – С. 97–105.
4. *Выжлецов Г. П.* Аксиология культуры / Г. П. Выжлецов. – С.-Пб. : Изд-во С.-Петербург. ун-та, 1996. – 152 с.
5. *Докучаев И. И.* Ценности как кардинальный вид артефактов культуры / И. И. Докучаев // Социальные и гуманитарные науки на Дальнем Востоке. – Хабаровск, 2008. – № 3 (19). – С. 89–116.
6. *Етнос. Нація. Держава: Україна у контексті світового етнодержавницького досвіду* / Ю.І. Римаренко, М.М. Вівчарик, О. В. Картунов та ін.; Ю. І. Римаренко (ред.). – Київ, 2000. – 516 с.
7. *Ігнатів В.* Етнонаціональні традиції та інновації / В. Ігнатів // Життя етносу: соціокультурні нариси : навч. посібн. / кер. авт. колективу Б. В. Попов. – Київ : Либідь, 1997. – С. 111–133.
8. *Каган М. С.* Философская теория ценности / М. С. Каган. – С.-Пб. : ТОО ТК «Петрополис», 1997. – 205 с.
9. *Межуев В. М.* Национальная культура как явление и понятие / В. М. Межуев // Личность. Культура. Общество. – 2005. – Вып. 2 (26). – С. 83–95.
10. *Попов Б.* Альтернативна модель етносу та людини (кілька зауваг щодо вітацентричної парадигми) / Б. Попов // Філософ. думка. – 2001. – № 4. – С. 37–54.
11. *Попов Б. В.* Нація серед націй: смисли і значення / Б. В. Попов, М. Степико, В. Фадєєв, В. Ігнатів, Л. Конотоп ; ред. : В. О. Ананьїн, Б. В. Попов. – Київ : Світ, 1999. – 108 с.
12. *Риккерт Г.* Науки о природе и науки о культуре / Г. Риккерт. – С.-Пб. : Образование, 1911. – 196 с.
13. *Риккерт Г.* Ценности жизни и культурные ценности / Г. Риккерт // ЭОН. Альманах старой и новой культуры. – 1994. – Вып. 1–2. – С. 55–101.
14. *Степико М.* Культурологічний контекст етногенезу / М. Степико // Життя етносу: соціокультурні нариси : навч. посібн. / кер. авт. колективу Б. В. Попов. – Київ : Либідь, 1997. – С. 35–55.
15. *Тойнби А. Дж.* Постыжение истории / А. Дж. Тойнби. – М. : Айрис-пресс, 2006. – 640 с.
16. *Тугаринов В. П.* О ценностях жизни и культуры / В. П. Тугаринов. – Л. : Тип. ЛОЛГУ, 1960. – 155 с.

17. *Философские проблемы социально-гуманитарных наук* / под ред. Л. Ф. Гайнуллиной. – Казань : Познание, 2007. – 116 с.
18. *Шадже А. Ю.* Этнические ценности как философская проблема / А. Ю. Шадже. – М. : Рос. филос. общество ; Майкоп : ООО «Качество», 2005. – 168 с.
19. *Шкляр Л.* Особа в этногенезі / Л. Шкляр // Життя етносу: соціокультурні нариси : навч. посібн. / кер. авт. колективу Б. В. Попов. – Київ : Либідь, 1997. – С. 55–71.

References

1. *Arhangelskiy L. M.* Tsennostnyie orientatsii i nrvstvennoe razvitie lichnosti / L. M. Arhangelskiy. – Moskva : Znanie, 1978. – 221 s.
2. *Veber M.* Kriticheskie issledovaniya v oblasti logiki nauk o kulture / M. Veber // Izbrannyye proizvedeniya. – Moskva : Progress, 1990. – S. 416–494.
3. *Vildanov H. S.* Natsionalnyie tsennosti: ih suschnost i osobennosti / Vildanov H. S., Fayzullin F. S. // Sotsiogumanitarnaya situatsiya v Rossii v svete globalizatsionnyih protsessov : materialyi Mezhdunar. nauch. konf., Moskva, 2–4 oktyabrya 2008 g. / pod obsch. red. Pankovoy L. N. – M. : MAKS Press, 2008. – S. 97–105.
4. *Vyizhletsov G. P.* Aksiologiya kulturyi / G. P. Vyizhletsov. – Sankt-Peterburg : Izd-vo S.-Peterburgs. un-ta, 1996. – 152 s.
5. *Dokuchaev I. I.* Tsennosti kak kardinalnyiy vid artefaktov kulturyi / I. I. Dokuchaev // Sotsialnyie i gumanitarnyye nauki na Dalnem Vostoke. – Habarovsk, 2008. – № 3 (19). – S. 89–116.
6. *Etnos. Naciya. Derzhava: Ukrayina u konteksti svitovogo etnoderzhavny`cz`kogo dosvidu* / Yu. I. Ry`marenko, M. M. Vivchary`k, O. V. Kartunov ta in.; Yu. I. Ry`marenko (red.) ; NAN Ukrayiny`, In-t derzhavy` i prava im. V. M. Korecz`kogo. – Ky`yiv, 2000. – 516 s.
7. *Ignatov V.* Etnonacional`ni trady`ciyi ta innovaciyi / V. Ignatov // Zhy`ttya etnosu: sociokul`turni nary`sy` : navch. posibny`k / ker. avt. kolekty`vu B. V. Popov. – Ky`yiv : Ly`bid`, 1997. – S. 111–133.
8. *Kagan M. S.* Filosofskaya teoriya tsennosti / M. S. Kagan. – Sankt-Peterburg : TOO TK «Petropolis», 1997. – 205 s.
9. *Mezhuev V. M.* Natsionalnaya kultura kak yavlenie i ponyatie / V. M. Mezhuev // Lichnost. Kultura. Obschestvo. – 2005. – Vyip. 2(26). – S. 83–95.
10. *Popov B. V.* Naciya sered nacij: smy`sly` i znachennya / B. V. Popov, M. Step`ko, V. Fadyeyev, V. Ignatov, L. Konotop ; red. : V. O. Anan`yin, B. V. Popov ; NAN Ukrayiny`, In-t filosofiyi im. G. S. Skovorody`. – Ky`yiv : Svit, 1999. – 108 s.
11. *Popov B.* Al`ternaty`vna model` etnosu ta lyudy`ny` (kil`ka zauvag shhodo vitacentry`chnoyi parady`gmy`) / B. Popov // Filosof. dumka. – 2001. – № 4. – S. 37–54.
12. *Rikkert G.* Tsennosti zhizni i kulturnyye tsennosti / G. Rikkert // EON. Almanah staroy i novoy kulturyi. – 1994. Vyip.1–2. – S. 55–101.
13. *Rikkert G.* Nauki o prirode i nauki o kulture / G. Rikkert. – Sankt-Peterburg : Obrazovanie, 1911. – 196 s.
14. *Stepy`ko M.* Kul`turologichny`j kontekst etnogenezu / M. Stepy`ko // Zhy`ttya etnosu: sociokul`turni nary`sy` : navch. posibny`k / ker. avt. kolekty`vu B. V. Popov. – Ky`yiv : Ly`bid`, 1997. – S. 35–55.
15. *Toynbi A.* Dzh. Postizhenie istorii / A. Dzh. Toynbi. – M. : Ayriss-press, 2006. – 640 s.
16. *Tugarinov V. P.* O tsennostyakh zhizni i kulturyi / V. P. Tugarinov. – Leningrad : Tipografiya LOLGU, 1960. – 155 s.
17. *Filosofskie problemyi sotsialno-gumanitarnyih nauk* / pod red. L. F. Gaynullinoy. – Kazan : «Poznanie», 2007. – 116 s.
18. *Shadzhe A. Yu.* Etnicheskie tsennosti kak filosofskaya problema / A. Yu. Shadzhe. – Moskva : Ros. filos. obschestvo. ; Maykop : ООО «Kachestvo», 2005. – 168 s.
19. *Shklyar L.* Osoba v etnogenezi / L. Shklyar // Zhy`ttya etnosu: sociokul`turni nary`sy` : navch. posibny`k / ker. avt. kolekty`vu B. V. Popov. – Ky`yiv : Ly`bid`, 1997. – S. 55–71.

ЦЕННОСТНАЯ ПРИРОДА СОЦИОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТРАНСТВА

Бойко Людмила Павловна, кандидат педагогических наук, профессор,
Киевский национальный университет культуры и искусств, г. Киев

Выяснена сущность ценностной природы социокультурного пространства, приведено содержание ключевых понятий, отмечено, что представление о ценностях различны у разных людей, социальных общностей; они меняются со сменой поколений и эпох, и зависят от внутренних обстоятельств, связанных с развитием каждого человека, и внешних, обусловленных природной и социальной средой, временем, в котором живет человек. Обращено внимание, что в процессе социокультурной динамики культуры меняется форма выражения ценностей, историческим измерением которых является их универсальный характер.

Ключевые слова: культура, ценность, социокультурное пространство, национально-этническая общность.

SOCIAL AND CULTURAL VALUES NATURE OF SPACE

Boyko Ludmila, Ph.D., Professor,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The essence of the value nature of the sociocultural space is clarified, the content of key concepts is given, it is noted that the notion of values is different for different people, social communities; They change with the change of generations and epochs, and depend on the internal circumstances associated with the development of each person, and external, conditioned by the natural and social environment, the time in which a person lives. Attention is drawn to the fact that in the process of socio-cultural dynamics of culture, the form of expression of values is changing, the historical dimension of which is their universal character.

Key words: culture, value, socio-cultural space, national-ethnic community.

UDC 008+316.7

SOCIAL AND CULTURAL VALUES NATURE OF SPACE

Boyko Ludmila, Ph.D., Professor,
Kyiv National University of Culture and Arts, Kyiv

The aim of this paper – the analysis of the question of the nature of values to social and cultural space.

Research Methodology. The study used a multidisciplinary approach, making it possible to explore the social and cultural values in the context of space. As an important methodological principle was also used elements of socio-cultural approach.

Results. The essence of the value of nature sociocultural space content are key concepts stressed that the idea of the values are different in different people, social communities; they change with the change of generations and eras, and depend on domestic circumstances related to the development of every person and external due to the natural and social environment, the time in which we live. Attention is paid the value of characterizing the human dimension of social consciousness as directly related to the individual, his inner world. Values are formed as a result of the awareness of the subject of their needs in relation to their capabilities satisfying resulting value ratio. Values – a measure of people's attitude to the phenomena, objects and processes of evaluation criteria. During the sociocultural dynamics of culture does not change the content and form of expression values, historical dimension which is their universal character.

Novelty. Specifies the importance of the social values as the main dominant individual and society.

The practical significance is determined by the novelty of this work lies in the formulation of the impact of certain socio-cultural values in the area. Theoretical understanding of values as elements of culture proves practical value of this research.

Key words: culture, value, socio-cultural space, national-ethnic community.

Надійшла до редакції 2.11.2016 р.

УДК 304(477)-053.6(479.25)

ВІРМЕНСЬКА МОЛОДЬ У СУЧАСНОМУ УКРАЇНСЬКОМУ КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ

Данник Катерина Олександрівна, аспірантка,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ

Розглянуто стан самоврядування та основні напрями самореалізації вірменської молоді в межах української культури; розкрито мету, напрями діяльності та реалізовані заходи і проекти найактивніших вірменських молодіжних громад України. Наведено приклади культурно-розважальних та спортивних заходів, що проводяться за ініціативою українсько-вірменської молоді. Виявлено основні напрями діяльності вірменської молоді та висвітлено діяльність окремих постатей, які демонструють високий талант, ініціативність і роблять значний внесок у вітчизняний культурний простір.

Ключові слова: вірменська молодь в Україні, культурна самореалізація, самоуправління, ініціативність, культурно-розважальні заходи, спортивні заходи.

Постановка проблеми. Україна – багатоетнічна держава, яку населяє велика кількість національностей і народностей. Їх частка становить 22,2% від загальної кількості населення. Діяльність вірмен в Україні має багатовікову історію. На сьогодні вірмени продовжують старанно працювати на благо своєї другої батьківщини. Зокрема, молоде покоління, що виросло в Україні за умов становлення державної незалежності, продовжує справу своїх предків. Для держави важливим якісним показником діяльності етносів є їх духовна, культурно-просвітницька, а також соціально-економічна активність. Вдячність і працьовитість українського народу, зокрема, вірменської діаспори, відображає потенціальні можливості розвитку культури в нашій країні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Діяльність вірмен на території сучасної України цікавить багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. У новітню добу з'явилася ґрунтовна праця М.Чепіжко «Вірмени України», що висвітлює діяльність видатних вірменських діячів, у т.ч. й з-поміж молодого покоління. Однак вона подає лише декілька постатей. Значна частина даних про діяльність вірмен міститься у ювілейних підсумкових книгах, що друкуються центральним органом вірменської діаспори – Спілкою вірмен України (СВУ).